

Eldgammel tyggis

Tygger du tyggis? Det gjorde folk for 10.000 år siden også.

AV MAGNUS HOLM | PUBLISERT 11. MAI 2020

tegning av steinaldermann som tygger tyggis mot rosa bakgrunn. Teksten "tyggi-tyggi" i gult.

Tyget de tyggis i steinalderen? Illustrasjon: Tank.no

Steinaldermenneskene som levde i Sør-Sverige for 10.000 år siden, tygde på klumper av harpiks. Du vet kanskje at harpik det samme som kvaie, det tyktflytende stoffet som finnes i trær.

115 tyggiser

Forskere har funnet 115 harpiksklumper med tyggemerker i Sør-Sverige. Harpiksen er fra bjørketrær.

I dag er klumpene harde som stein. Men for 10.000 år siden var de ferske, myke og seige. Merkene etter steinalderfolken tenner ble sittende igjen da harpiksen stivnet.

Hvorfor?

Det kan være flere grunner til at steinalderfolkene tygde på klumpene. Vi vet for eksempel at de brukte harpiks som et slalim når de lagde verktøy. Kanskje måtte de tygge harpiksen først, så den ble mykere å arbeide med?

Eller tygde de bare fordi tyggis er godt?

Tre klumper med tannmerker: En svart klump i midten og en rød og grønn på hver side

Verdens eldste tyggegummi? Den svarte klumpen i midten ble tygd på for 10.000 år siden. De røde og grønne klumpene er avstøpninger av tannmerkene. Foto: Verner Alexsanderson

DNA forteller

Uansett, mens steinalderfolkene tygde, ble spyttet deres knadd inn i harpiksklumpene. Og i spytt er det DNA, altså menneskelig arvestoff.

Nå har en gruppe forskere klart å hente ut DNA fra harpiksen. De har funnet DNA-spor fra to jenter eller kvinner, og fra én gutt eller mann. Dette er det aller eldste DNA-et som er funnet fra mennesker i Skandinavia.

DNA-et kan fortelle forskerne mye om steinaldermenneskene. Hvor de kom fra, for eksempel. Eller hva de spiste, og hvilke sykdommer de hadde. Kanskje kan den eldgamle harpiksen bli minst like nyttig for dagens forskere som den var for steinaldermenneskene.

KRLE OG HISTORIE HISTORIE

Meldinger ved utskriftstidspunkt 14. mars 2025, kl. 11.10 CET

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.